

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 08/06/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 098: Người ngu không làm, người thông minh lại làm

Chúng ta hãy cùng quán sát để xem việc gì mà người ngu khờ không làm nhưng người thông minh lại làm. Gần đây, một số đại án xảy ra đều do những người thông minh gây ra còn người khờ không làm những việc như vậy. Hòa Thượng nói người khờ chỉ biết nghe lời làm theo nên cả cuộc đời của họ chỉ tạo phước mà không tạo nghiệp. Còn người thông minh thì tự cho mình biết, tự cho mình hơn người nên làm nhiều việc sai trái. Do đó Hòa Thượng nói: ***“Người khờ lại có phước khờ”***.

Trong xã hội ngày nay, ai đó làm việc một cách vô tư vô cầu thì bị người khác đánh giá rằng đó là những người khờ. Hôm qua, một người giao hàng đã thể hiện sự ngạc nhiên bởi bản thân anh vất vả với các đơn hàng mà còn không đủ sống, vậy mà bao nhiêu năm giao nhận hàng tại nơi đây, anh thấy chỉ toàn cho không. Anh đã không thể hiểu được điều đó.

Hòa Thượng nói: ***“Người khờ chân thật hiểu được cảm ân, hiểu được sám hối. Tuy nhiên, tại sao có những người không thể phát khởi được tâm cảm ơn và sám hối? Họ không biết cái gì là ân, không biết cái gì là hối lỗi. Họ chỉ nhìn thấy người khác có lỗi! Họ chỉ nhìn thấy người khác làm sai. Chúng ta thấy thế gian chìm đắm trong danh vọng lợi dưỡng thế là cũng mưu cầu để có cơ hội chìm đắm trong danh vọng lợi dưỡng. Họ nhìn thấy những người không đấu tranh để tìm công danh lợi dưỡng thì họ cho những người đó là khờ. Người thế gian tranh giành danh vọng lợi dưỡng và cho đó là một việc thường.”***

Người không thể phát khởi được tâm cảm ân và sám hối là vì họ không biết thế nào là ân và cũng không nhận ra được rằng việc mình làm là sai, thậm chí còn tưởng rằng việc đó là đúng. Người như vậy luôn nhìn thấy người khác có lỗi. Đây không phải là tâm cảnh của riêng ai! Nếu không tu hành, không thường xuyên phản chiếu thì sẽ luôn thấy cả thế gian này sai, chỉ có bản thân họ là đúng. Cho nên ngày ngày, khởi tâm động niệm, hành động tạo tác đối nhân xử thế tiếp vật của họ là đang tạo phước hay tạo tội? Họ đang tạo tội mà không hề biết mình tạo tội. Trên Kinh gọi họ là kẻ đáng thương và chúng ta chính là những kẻ đó. Ngày nay, chúng ta vẫn làm sai với giáo huấn của Phật, vẫn tùy tiện vượt qua chuẩn mực của Thánh Hiền.

Người thế gian tranh giành danh vọng lợi dưỡng và cho đó là một việc bình thường. Hòa Thượng từng kể chuyện về một tờ báo Xinh-ga-po đăng một tí trên trang nhất

rằng: “*Tham là động lực của xã hội*” và Hòa Thượng khẳng định câu nói trên là đúng nhưng không phải đúng với xã hội loài người mà là xã hội của Nga quý, của A tu la. Nếu con người đến với nhau, kết thân với nhau chỉ vì tham, vì lợi thì một đời sống, một hoàn cảnh sống như vậy có thực sự là dễ sống không? Chúng ta có sống nổi với hoàn cảnh đó không?

Tôi hôm qua, tại Điện Biên, hơn 100 thầy cô giáo và phụ huynh của Hệ thống Giáo dục Khai Minh Đức đã tạo nên một sân chơi lành mạnh, tổ chức một buổi sinh hoạt với đồng bào dân tộc Thái rất vui. Thông điệp chính của buổi sinh hoạt là chân thành, hài hòa và yêu thương vô điều kiện. Để tạo nên một hoàn cảnh đó chắc chắn cũng khá tốn kém. Cho nên, nếu ai cũng vì lợi thì sẽ không bao giờ tạo nên một sân chơi như thế, cũng chẳng bao giờ có những con người hy sinh phụng hiến một cách vô tư như vậy.

Con người mãi tranh đấu, chìm đắm trong mưu cầu tư lợi bản thân mà không nỗ lực hướng đến việc tạo nên một hoàn cảnh tốt đẹp như vậy để rồi con người luôn chìm trong khổ đau. Mặt khác, họ, trong đó có cả những người học Phật nhiều năm lại gọi những người đang tạo ra một hoàn cảnh tốt đẹp ấy là những người khờ, đang bị nghiệp lực sai sử nên mới làm việc tốt đó. Họ chỉ thấy đó là nghiệp lực mà không nhìn thấy rằng đó là nguyện lực, là tấm lòng Đại từ Đại bi của Phật Bồ Tát đến với thế gian để cảm hóa thế gian.

Hòa Thượng nói: ***“Thế gian này đều chìm đắm trong danh vọng lợi dưỡng và nếu có ai không mưu cầu danh vọng lợi dưỡng thì thế gian cho rằng đây là một kẻ khờ. Tuy nhiên, ngạn ngữ có câu: “Người khờ có phước khờ”. Người khờ mà tương lai làm Phật Bồ Tát còn người thông minh thì堕 vào tam đồ ác đạo. Vậy thì, không bằng học làm một người khờ! Người khờ là Phật Bồ Tát còn người thông minh là phàm phu. Việc này chúng ta phải hiểu cho rõ ràng! Người thế gian cho rằng người ta khờ, nhưng trên thực tế, người ta không khờ mà chính họ mới là một kẻ khờ! Người thông minh mới biết cách gạt người, biết cách để chiêu lộng người ta. Vậy thì, khởi tâm động niệm, lời nói việc làm đều là tội, đều là nghiệp!”***

“Trên Kinh Địa Tạng, Phật nói rằng chúng sanh cõi Diêm Phù Đề khởi tâm động niệm, lời nói việc làm đều là đang tạo tội. Người gốc thì không làm những việc này, người ngu cũng không làm sự việc này, đều là người thông minh làm. Trên Kinh Phật nói không tranh với đời, không cầu nơi đời. Vậy người thông minh có chịu làm không? Chỉ có người khờ mới chịu làm. Người thông minh thì ngày ngày đấu tranh, ngày ngày phải tranh giành còn người khờ thì chân thật chịu nghe lời, chịu buông xả.”

Người thế gian coi người ta là kẻ khờ mà không biết chính mình mới là khờ, ngày ngày họ đều bị những tập khí xấu ác dẫn dắt nên tạo ra ác nghiệp, tạo nên nghiệp luân hồi mà không biết. Còn người ta khờ, mà ngày ngày y theo giáo huấn của Phật Bồ Tát Thánh Hiền mà làm nên ngày ngày người khờ ấy đang tích công bồi đức. Câu chuyện

về thầy hương đăng khờ khạo bị người khác chọc ghẹo rằng hãy mang đèn nến ra phơi nắng và ông nghe lời, cho nên đến tối thì nến chảy hết chỉ còn sợi chỉ. Người thông minh đã gạt thầy hương đăng để khiến ông bị mắc. Câu chuyện cho thấy người khờ thì chỉ biết nghe lời làm theo, người thông minh mới biết lừa người khác.

Thực tế cuộc sống, có những quy định dường như không cần thiết nhưng lại vẫn phải nghiêm yết để mọi người tuân thủ, ví dụ như: “*Hãy giữ vệ sinh*”, “*Hãy dội nước sau khi đi bồn cầu*”. Lời nhắc nhở tầm thường đó là dành cho những người thông minh, người có học thức vì họ là những người không làm việc ấy. Chúng ta cùng quán sát những câu chuyện gần đây cho thấy nhiều đại án đều là người thông minh và có địa vị. Người gây nên chuyện thương thiên bại lý đều là người thông minh còn người thật thà, chân thành thì chỉ biết nghe lời và làm theo. Quan trọng nhất là họ chịu buông xả.

Chúng ta nên biết rằng Tổ sư Đại đức là những người học làm người khờ, học làm kẻ ngốc. Kẻ ngốc nhưng mọi sự mọi việc lại đều tường tận. Còn kẻ thông minh thì chỉ biết cách lừa gạt người ta. Cho nên Hòa Thượng nhắc chúng ta hãy học làm người khờ chứ đừng học làm người thông minh. Lời chỉ dạy này đầy đạo lý. Người thông minh học làm người thông minh thì những việc họ làm ra chỉ là việc phá hoại, làm tổn hại cho người, không làm được việc gì tốt cho ai. Còn người thông minh mà học làm người khờ, tức là mọi sự mọi việc đều rất tường tận, thậm chí nếu có người đến gạt tiền 2,3,4 lần thì lần nào cũng vẫn đưa tiền cho họ. Kẻ lừa đảo kia cho rằng người đưa tiền cho hắn là người khờ, hắn không biết rằng người đưa tiền đã biết hết mọi chuyện tường tận. Đây chính là sự từ bi nên mới để cho kẻ lừa đảo gạt đến 2,3,4 lần như vậy. Đây mới chính là người thông minh. Họ không bị sự thông minh của chính mình hại chết.

Vì vậy, chúng ta đừng cố học làm người thông minh mà nên học làm người khờ. Người khờ là người biết nghe lời. Chúng ta có nhiều nơi để nghe lời. Đó là lời chỉ bảo căn kẽ của Phật Bồ Tát Thánh Hiền, lời ân cần dạy bảo của các thầy cô. Gần đây có người nói với tôi rằng đã 20 năm qua rồi mới nhận ra việc làm của tôi là đúng. Tôi nghe họ nói như vậy mà trong lòng không có chút vui nào, không có chút tự hào nào mà là nước mắt từ trên đầu chảy xuống. Vì sao vậy? Vì mười mấy năm qua họ đã không đến với mình, giả như họ cùng mình hợp lực trong suốt thời gian đó thì đã làm lợi ích cho rất nhiều người. Sự khẳng định muộn màng ấy đã tạo ra biết bao nhiêu nhân quả rồi!

Hòa Thượng khẳng định người khờ tương lai là Phật Bồ Tát, còn người thông minh thì tương lai đọa tam ác đạo. Vì sao vậy? Vì người thông minh tự cho mình là đúng nên làm theo cái thấy biết của mình và cái thấy biết ấy lại nghe theo tập khí xấu ác sai xử. Còn người khờ luôn nghe theo giáo huấn của người đi trước, của Phật Bồ Tát Thánh Hiền.

Người thế gian chê bai người ta khờ, người ta phải nhận phần ít, phần thiệt thòi còn họ không làm người khờ, phải làm người thông minh, phải chiếm lấy phần hơn. Hòa Thượng nói thông minh chiếm phần hơn được được bao lâu? Nhiều nhất là 100

năm và sau 100 năm là vào tam đồ ác đạo. Còn người khờ, người luôn nhận phần thiệt thòi thì dù có thiệt, nhiều nhất cũng chỉ 100 năm. Sau 100 năm đó, vãng sanh về thế giới Tây Phương Cực Lạc làm Bồ Tát bất thối. Việc này, chỉ có Hòa Thượng nhắc nhở rất kỹ lưỡng cho chúng ta. Cho nên Hòa Thượng dạy chúng ta hãy làm người khờ, đừng làm người thông minh. Thông minh là thứ vốn có sẵn trong tự tánh của chúng ta, còn thông minh do học để làm người thông minh chính là tập khí phiền não. Chúng ta phải biết rõ chỗ này.

Hòa Thượng nói: ***“Chỉ có người khờ mới chịu nghe lời, mới chịu tin vào pháp môn niệm Phật để tu.”*** Nghe lời chỉ dạy này của Hòa Thượng, tôi vô cùng cảm xúc và nhớ ra rằng có những người đã tu pháp niệm Phật 10 năm nhưng sau đó quay sang bán gạo và nói rằng không có Phật A Di Đà. Họ chuyển sang tu một pháp chưa từng có ở Việt Nam. Ngày ngày họ làm các việc không đâu nhưng cho rằng chính họ đang độ chúng sanh. Họ hằng ngày đi rải nước xuống đất và cho rằng đó là bố thí, nước càng sạch thì công đức càng lớn. Bố thí là dành tặng tài vật, nội tài, ngoại tài, cống hiến năng lực, trí tuệ của mình để chân thật mang lại lợi ích cho chúng sanh. Họ đang làm việc mê mờ mà không nhận ra.

Còn chúng ta là những người khờ, nghe lời Phật Bồ Tát, ngày ngày tích cực tu tập phước báu. Tu bố thí tài, bố thí pháp, bố thí vô úy một cách chân thật. Chúng ta trồng rau sạch và tặng cho từng người mà vẫn còn sợ rằng rau không đủ tươi khi họ nhận được. Tặng đậu phụ thì lo bảo quản để đậu phụ có chất lượng tốt nhất khi đến tay người. Chỉ có người khờ mới chịu làm như vậy, còn người thông minh thì không làm. Họ còn đang mãi đi rải nước khắp từ miền Bắc, miền Đông, miền Tây. Nếu mọi người đi làm bố thí theo cách đó thì chúng sanh được lợi gì? Họ là những người thông minh nhưng bị thông minh hại. Họ làm công việc chẳng lợi ích cho ai, thậm chí còn làm tổn hại biết bao người xung quanh họ khi họ tiếp cận.

Hòa Thượng nói: ***“Kiếp người ngắn ngủi, đừng bao giờ lãng phí thời gian quý báu của sinh mạng này. Hãy mang thời gian quý báu của sinh mạng làm các việc việc chân thật lợi ích chúng sanh”***. Muốn vậy phải y theo giáo huấn của Phật Bồ Tát Thánh Hiền và y theo lời dạy của người xưa mà làm. Phật pháp là giáo huấn chí thiện viên mãn nhưng học Phật là việc riêng của mỗi cá nhân. Học Phật là học tiêu chuẩn cao nhất để hoàn thiện bản thân, chứ không phải để đi hoàn thiện người khác. Hòa Thượng dạy chúng ta đừng bao giờ mang một kiểu cách của riêng mình áp đặt cho người khác. Đây là lời dạy rất trí tuệ! Người học Phật hoàn thiện chính mình rồi, lại tiếp tục phục vụ chúng sanh một cách chí công vô tư, không hề có đến một ý niệm mong cầu.

Cho nên, học Phật không phải là để tạo ra hình tướng, hình thái hay chiêu bài để mưu cầu danh vọng lợi dưỡng. Tâm lượng của người thế gian đều chỉ là mưu cầu danh vọng lợi dưỡng cho nên họ rất ngạc nhiên tại sao những con người ấy chỉ đi làm việc tốt. Câu trả lời là vì những người ấy là người học Phật. Xét cho kỹ, những người tốt

chân thật đang hy sinh phụng hiến ở thế gian này đều là người học Phật, họ có tâm lượng của một vị Phật. Người học Phật biết việc làm của họ là tu tạo phước lành nên họ làm một cách chí công vô tư.

Hòa Thượng khẳng định người khờ tương lai là Phật Bồ Tát còn người thông minh tương lai vào tam đồ ác đạo. Bản thân chúng ta chưa phải là người khờ, tức là chúng ta chưa phải là người biết nghe lời, cho nên, chúng ta phải học để trở thành người chịu nghe lời làm theo. Người biết nghe lời làm theo thì có thành tựu. Phật Bồ Tát Thánh Hiền, Tổ sư Đại đức, các vị thầy dạy thế nào chúng ta làm y như vậy, nhất định không làm theo tập khí xấu ác của mình. Đó là cách học làm người khờ.

Mặt khác, người tự cho rằng mình biết, tự cho mình thông minh, tự làm theo ý mình gây tổn hại bản thân thì chẳng nói làm gì. Nhưng nếu họ là một thầy cô giáo, là một lãnh đạo mà làm sai thì thiệt hại đó lớn hay nhỏ? Nếu dạy sai là cả một lứa học trò bị hư hại, nếu dạy đúng thì cũng tạo ra một thế hệ tốt. Người xưa nói nhìn ba tuổi thấy bảy mươi, nhìn bảy tuổi thấy trọn đời. Con trẻ từ nhỏ được giáo dưỡng chuẩn mực thật tốt thì những điều đó sẽ đi theo chúng suốt cuộc đời. Nếu tự làm theo ý mình, dẫn đến sai phạm sẽ không chỉ gây tổn hại cho riêng mình. Cho nên đừng vội học làm người thông minh! Hãy học làm người khờ!

Chúng ta chưa đủ sức làm người thông minh khi tập khí phiền não của chúng ta quá nhiều. Những tập khí ấy sẽ bắt chúng ta làm những việc mưu cầu danh vọng lợi dưỡng, mưu cầu những việc tự tư tự lợi, nên chắc chắn chúng ta sẽ tạo nghiệp. Bài học hôm nay cho thấy có những việc chỉ có người thông minh mới làm, còn người khờ lại không làm. Nhiều người thông minh làm các việc sai trái, vướng vào lao lý còn người khờ thì thông dong tự tại, biết thượng tôn pháp luật, biết nghe lời thầy cô, cha mẹ, biết y giáo phụng hành./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!